

СТАНОВИЩЕ

доц. д-р Грози Делчев Делчев,

от Аграрен факултет при Тракийски университет, гр. Стара Загора, научна специалност Растениевъдство, професионално направление 6.1 - Растениевъдство, област на висше образование 6 – Аграрни науки и ветеринарна медицина,

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “Доктор на науките” по научна специалност Растениевъдство, професионално направление 6.1 - Растениевъдство, област на висше образование 6 – Аграрни науки и ветеринарна медицина.

Автор на дисертационния труд: *проф. д-р Свилен Пенчев Райков, Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“*

Тема на дисертационния труд: *„Технологични и селекционни решения за отглеждане на цвекло за технически и селекционни цели“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2224/15.09.2016 год. на Ректора на Тракийски университет, гр. Стара Загора

1. Информация за дисертанта

Проф. д-р Свилен Пенчев Райков е роден на 30.04.1957 г. в гр. Шумен. Завършва висше образование във Висшия селскостопански институт, гр. Пловдив, специалност „Инженер агроном“ през 1982 г. От 1983 до 2002 г. е работил в Института по захарното цвекло в гр. Шумен, като последователно е заемал длъжностите научен сътрудник III, II и I степен. През 1995 г. придобива образователна и научна степен „Кандидат на селскостопанските науки“ (Доктор). През периода 2002 – 2004 г. е работил като главен експерт към териториалното звено в гр. Шумен на НССЗ. От 2004 г. до сега е преподавател в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, като от 2004 г. до 2015 г. е заемал академичната длъжност „Доцент“, а от 2015 г. заема академичната длъжност „Професор“. От 2007 г. е ръководител на катедра „Аграрни науки и растителна защита“ към Факултета по Природни науки в Шуменския университет. Води лекции по Земеделие, Растениевъдство, Хербология, Почвознание, Въведение в биологичното земеделие, Почвознание, замърсяване на почвите и въздействие върху екосистемите, Почвознание и земеустройство, География на почвите.

2. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Представения за рецензиране дисертационен труд е с общ обем 406 стр. и се съпровожда от автореферат с обем 127 стр. Съдържанието на дисертацията е структурирано правилно и включва: Въведение – 3 стр., Литературен преглед – 53 стр., Цел и задачи на изследването – 2 стр., Материал и методи – 12 стр., Резултати и обсъждане – 247 стр., Изводи – 6 стр., Препоръки – 2 стр., Литература – 38 стр. Основният дял се

заема от собствените изследвания на дисертанта – 83,6 %. По обем и съдържание дисертационния труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за Развитие на академичния състав в Тракийски университет (ПРАСТрУ), Стара Загора. Литературния преглед е задълбочен и обхваща продължителен 71 годишен период. Списъкът на цитираната литература включва 453 литературни източника, от които 233 на кирилица и 220 на латиница.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационния труд представлява дългогодишна изследователска работа на автора върху различни технологични и селекционни въпроси на производството на захарно, крмно и салатно цвекло. Получените резултати са представени в 131 таблици и 47 фигури.

Представени са оптимални решения за обработка на почвата и прилагане на хербициди в борбата с плевелите. Проведени са проучвания за установяване на оптималния хранителен режим чрез различни системи на приложение на почвени и листни торове. Изследвано е влиянието на биологично активни вещества върху растежа, развитието и добива при цвеклото. Изведени са опити за проучване на влиянието на болестите върху цвеклото.

Опитите са изведени методически правилно. Резултатите са обработени математически и са доказани достоверните разлики.

Получените от изследването резултати са обобщени в 21 извода. Те обективно отразяват получените резултати. Формулирани са и 7 препоръки за практиката.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Въз основа на получените резултати от научните изследвания са формулирани 8 групи приноси от научен и приложен характер. Основните са:

- Установено е влиянието на системата за подготовка на почвата и хербицидите като основни фактори влияещи върху развитието и продуктивността на захарното цвекло.
- Установено е влиянието на хранителния режим върху развитието, устойчивостта и продуктивността на цвеклото и са дефинирани на оптималните торови норми.
- Установени са факторите влияещи върху кълняемостта на семената.
- Установено е влиянието на редица гъбни болести върху показателите при цвеклото и субепидермалната семенна микрофлора.
- Установена е специфичната устойчивост на сортове и линии цвекло спрямо заболяване от болести.
- Установено е влиянието на различни биологично активни вещества – биостимулатори, ретарданти, десиканти върху растежа, развитието и продуктивността на цвеклото.
- Установена е високата икономическа ефективност на производството при отглеждане на цвеклото за семепроизводство.
- Установени са регресионни зависимости за взаимовръзката между факторите и показателите при отглеждане на цвеклото.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Във връзка с дисертацията са представени 37 научни публикации при изискване 10 броя. От тях 4 са самостоятелни, а в 15 дисертанта е първи автор. 22 от публикациите са публикувани в международни издания, а 15 – в български.

Научните публикации са цитирани 39 пъти, от които 20 цитирания са в международни издания, 15 цитирания – български издания и 4 – в дисертации.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е написан на 100 стр. и съдържа 66 таблици и 12 фигури. Той отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд. В него са включени в резюмиран вид всички основни раздели на дисертацията. Посочени са изводите и препоръките за практиката, свързани с приложението на получените резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

При представянето на публикациите във връзка с дисертацията има разминаване на представените с тези от списъка. Представени са по-голям брой публикации – 39 от посочените в списъка – 37. В автореферата са посочени 40 бр.

Някои от статиите нямат връзка с дисертацията.

Списъкът с публикациите би било добре да се допълни и с публикациите, които са били представени на предишните процедури: за получаване на ОНС „Доктор“, за научно звание „Доцент“ и научно звание „Професор“, но без да се представят съответните публикации.

При оформянето на дисертацията и автореферата са допуснати някои технически грешки в текста и таблиците.

Тези бележки са несъществени и не нарушават достойнствата на дисертацията.

8. Заключение

Имайки предвид достойнствата на дисертацията, приносите за развитието на аграрната наука, приложените различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за Развитие на академичния състав в Тракийски университет (ПРАСТрУ) за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува *положително* и да присъди на проф. д-р Свилен Пенчев Райков научната степен **“Доктор на науките”** по научна специалност Растениевъдство, професионално направление 6.1 Растениевъдство, в област на висшето образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина.

Дата: 17.10.2016 год.
гр. Стара Загора

Изготвил становището:
(доц. д-р Гр. Делчев)